

**19-та БИЕНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА НА БАЛКАНСКА
И НА ЈУЖНОСЛОВЕНСКА ЛИНГВИСТИКА, ЛИТЕРАТУРА И
ФОЛКЛОР, Универзитет во Чикаго, Илиноис (25-27 април, 2014)**

Во периодот од 25 до 27 април, во Чикаго, САД, се одржа 19-тата биенална конференција за балканска и јужнословенска лингвистика, литература и фолклор (19th Biennial Conference on Balkan and South Slavic Linguistics, Literature and Folklore), организирана од Центарот за источноевропски и руско/евроазиски студии (ЦИЕРЕС) (Center for East European and Russian/Eurasian Studies (CEERES)) при Универзитетот во Чикаго (University of Chicago).

На конференцијата, свои излагања, презентираа повеќе од четириесет учесници од: САД, Канада, Македонија, Србија, Германија, Русија, Австрија, Чешка, Црна Гора и др.

Оваа конференција ја карактеризираше поголемо присуство на реферати кои се однесуваат на Македонија, посебно на македонскиот јазик, што најверојатно е резултат на тоа што главен збор во селектирањето на трудовите за учество на конференцијата, меѓу другите, имаше и лингвистот и македонист Виктор Фридман (Victor Friedman).

Конференцијата започна во Франк-центарот за хуманистички науки (Franke Center for the Humanities), каде што, во текот на денот, се одржаа четири панела.

Првиот панел стартуваше со заедничката презентација на Виктор Фридман (Victor Friedman) (Универзитет во Чикаго) (University of Chicago) и на Кристина Крамер (Christina Kramer) (Универзитет во Торонто) (University of Toronto), насловен: „Надеж и несигурност на Балканот: јазична разновидност во Република Македонија“ („Hope and Precarity in the Balkans: Linguistic Landscapes in the Republic of Macedonia“).

Вториот реферат именуван: „Кирилица из нот дед: кирилското писмо од СОЦИОЛИНГВИСТИЧКИ аспект во денешна Србија, Македонија и во Црна Гора“ („Кирилица из нот дед: Cyrillic Script from a

sociolinguistic perspective in present-day Serbia, Macedonia and Montenegro“), беше презентирани од Александра Саламуровиќ (Aleksandra Salamurović) (Универзитет „Фридрих Шилер“ во Јена) (Friedrich Schiller University Jena).

Третиот реферат од овој панел носеше наслов: „Белешки од маргините на Европа: Балканска јазична еманципација наспроти нордиска јазична еманципација“ („Notes from the Edges of Europe: Balkan Language Emancipation vs. Nordic Language Emancipation“), а беше изложен од Бојан Белиќ (Bojan Belić) (Универзитет во Вашингтон) (University of Washington) и од Марија Илиќ (Marija Ilić) (Институт за балкански студии на Српската академија на науките и уметностите) (Institute for Balkan Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts).

Четвртиот и последен реферат од овој панел беше претставен од Овен Кол (Owen Kohl) (Универзитет во Чикаго) (University of Chicago), а беше насловен како: „Интерпелација на публиката преку јазичните пораки во екс-ЈУ Хип Хоп“ („Interpellating Audiences through Linguistic Messages in ex-YU Hip Hop“).

Вториот панел започна со трудот: „Синтаксичка комплексност во говорниот и во пишаниот бугарски јазик“ („Syntactic Complexity in Spoken and Written Bulgarian“) од Џон Р Ливгрен (John R Leafgren) (Универзитет во Аризона) (University of Arizona).

Следниот реферат, насловен како: „На релативните маркери: бугарското –то и македонското –што“ („On relative markers: Bulgarian -to and Macedonian –što“), го презентираше Кетрин Рудин (Catherine Rudin) (Државен колеџ Вејн) (Wayne State College).

Трудот „Хибридни именки во српскиот јазик (српскохрватски)“ („Hybrid Nouns in Serbian (Serbo-Croatian)“) од Елена Вујиќ (Jelena Vujić) (Универзитет во Белград) (Belgrade University), беше трет во вториот панел од оваа сесија.

Крајот на вториот панел го означил трудот: „Што ни кажува идното време за конјунктивот во српскиот јазик?“ („What does the future tense tell us about the subjunctive in Serbian?“), презентирани од Наташа Тодоровиќ (Natasha Todorovich) (Универзитетот во Илиноис во Чикаго) (University of Illinois at Chicago).

Попладневниот дел од конференцијата го означил третиот панел кој започна со излагањето на Елена Петроска (Elena Petroska) (Св. Кирил и Методиј – УКИМ) (Ss Cyril and Methodius University/MSUB) и нејзиниот труд: „Моделот МОРА и т.н. ДА-конструкции во

македонскиот јазик“ („The Modal MORA and the so-called DA-constructions in Macedonian“).

По него, своето излагање, насловено како: „Наредбата (а) да – конструкции со имперфект во македонскиот“ („Directive (a) da - constructions with imperfect in Macedonian“), го имаше Станислава-Саша Тофоска (Stanislava-Stasha Tofoska) (Универзитет „Св. Кирил и Методиј“) (Ss Cyril and Methodius University).

Материјалот изложен од Александра Дугушина (Alexandra Dugushina) (Петар Велики – музеј за антропологија и етнографија (Кунсткамера) РАН) (Peter the Great Museum of Anthropology and Ethnography (Kunstkamera) RAS) и од Марија Морозова (Maria Morozova) (Санктпетербуршкиот руски институт за лингвистички студии (ИЛИ) на Руската академија на науките) (Saint-Petersburg and Institute for Linguistic Studies (ILI) Russian Academy of Sciences), а насловен: „Словенско-албански контакти на албанско-црногорската граница: терминологија поврзана со сродството и со обредите при раѓање во дијалектот на Мркое(је)виќи“ („Slavic-Albanian contacts at the Albanian-Montenegrin border: kinship and birth rites' terminology in the dialect of Mrko(je)vici“), беше трет во овој панел.

Панелот заврши со излагањето на Александар Новик (Alexander Novik) (Државен универзитет во Санкт Петербург/St. Petersburg State University), именувано како: „Лексиката во балканската митологија: ареални студии на албанскиот локален говор во полилингвалните региони Азовско Море и Будак“ („Lexis of the Balkan Mythology: Areal Studies of Albanian Patois in Poly-Lingual Regions of the Azov Sea and Budjak“).

Почетокот на последниот, четвртиот панел, го означил рефератот насловен како: „Словенски и турски термини во бугарскиот обреден вокабулар: конкуренција, соживот или?“ („Slavic and Turkish terms in the Bulgarian ritual vocabulary: competition, co-existence, or?“), а беше презентираан од Ирина Седакова (Irina Sedakova) (Институт за словенски студии на Руската академија на науки, Москва/Institute for Slavic Studies Russian Academy of Sciences, Moscow).

Второто излагање, со наслов: „Козма Аетолиан и промоцијата на грчкиот како престижен јазик во 18 век“ („Cosmas the Aetolian and the promotion of Greek as a prestige language in the 18th century“), беше презентираано од Кристофер Браун (Christopher Brown) (Државен универзитет во Охајо/The Ohio State University).

Третиот реферат, со наслов: „Учењето арванитски во Грција во доцниот деветнаесетти и во раниот дваесетти век. Јазично опстојување и културната посебност во грчките арванитски заедници“ („Learning Arvanitic in late Nineteenth and Early Twentieth Century Greece. Linguistic Maintenance and Cultural Idiosyncrasies in Greece's Arvanitic Speaking Communities“) беше презентирани од Теодор Зервас (Theodore Zervas) (Универзитет Норт Парк/North Park University).

Крајот на панелот го означил презентацијата на трудот: „Улогата на Вук С. Караџиќ во историјата на српскиот национализам (во контекст на европската лингвистика во првата половина на 19 век“ („The Role of Vuk. S. Karadzic in the history of Serbian nationalism (in the context of European linguistics in 1. 1/2 19. century“), изложен од Марос Меличарек (Maros Melicharek) (Универзитет Павел Јозеф Шафарик/Pavol Jozef Safarik University).

Следниот ден, конференцијата се одвиваше во две сесии, на две места истовремено, во Франк-институтот за хуманистички науки (Franke Institute for the Humanities) и во Гордон-центарот за интегративна технологија (Gordon Center for Integrative Technology).

Во рамките на првата сесија беа вклучени четири панели. Првиот панел започна со рефератот на Брајан Џозеф (Brian Joseph) (Државен универзитет во Охајо/The Ohio State University), насловен: „Нови перспективи на развојот на инфинитивот во балканските јазици“ („New Perspectives on Balkan Developments with the Infinitive“) и го означил почетокот на тековниот конференциски ден.

„Лингвистички варијации во северозападниот дако-романски и историска еволуција на романскиот јазик“ („Linguistic variation in North-Western Daco-Romanian and the historical evolution of Romanian“) од Дорин Уритеску (Dorin Uritescu) (Универзитет Јорк, Торонто/York University, Toronto), беше вториот реферат во овој панел.

Следното излагање беше трудот на Ендрју Домбровски (Andrew Dombrowski) (Универзитет во Чикаго/University of Chicago) насловен: „Мрежна анализа на македонските дијалекти“ („A Network Analysis of Macedonian Dialects“), а по него, Кери Ен Морган (Carrie Ann Morgan) (Државен универзитет во Охајо/The Ohio State University), го изложи рефератот под наслов: „Конфликтни стереотипи во централна Албанија: перцептивен дијалектолошки пристап“ („Conflicting Stereotypes of Central Albania: A Perceptual Dialectology Approach“).

Вториот панел од првата сесија започна со конференциското излагање на Џозеф Шалерт (Joseph Schallert) (Универзитет во

Торонто/University of Toronto), насловено како: „Запоставени и новооткриени архаични рефлекси -јат во егејско-македонските дијалекти“ („Neglected and Newly Discovered Archaic Jat' Reflexes in Aegean Macedonian Dialects“).

„Полиакцентирање во бугарските дијалекти“ („Polyaccentedness in Bulgarian Dialects“) беше насловот на следното излагање во оваа сесија, од авторот Ронел Александар (Ronelle Alexander) (Универзитет во Калифорнија, Беркли/University of California, Berkeley).

Третото излагање, со наслов: „Сегашен прогресив во словенскиот дијалект во Албанија“ („Present Progressive in a Slavic dialect in Albania“), беше презентирано од Максим Макартсев (Maxim Makartsev) (Институт за славистички студии на Руската академија на науките Москва, Русија/Institute of Slavic Studies Russian Academy of Sciences Moscow, Russia).

Панелот заврши со излагањето на Ерик Прендергаст (Eric Prendergast) (Универзитет во Калифорнија-Беркли/University of California-Berkeley), насловено како: „Ракурзивна топикализација и артикулација на определеноста во албанските предлошки фрази“ („Recursive Topicalization and the Articulation of Definiteness in Albanian Prepositional Phrases“).

Третиот панел од оваа сесија, започна со трудот на Александар Русаков (Alexander Rusakov) (Институт за лингвистички студии РАН, Универзитет во Санкт Петербург/Institute for Linguistic Studies RAS/ St. Petersburg University), именуван како: „Албанските сложени глаголски форми: студија базирана на даден корпус“ („Albanian supercompound verb forms: a corpus-based study“).

По него, своето излагање: „Албанските пује-честички во повеќенаменски именски контексти“ („Albanian пује particles in multiple noun contexts“), пред присутните ги изложи Синтија А. Џонсон (Cynthia A. Johnson) (Државен универзитет во Охајо/The Ohio State University).

Панелот продолжи со трудот: „Ре-пронаоѓање на современиот стандарден бугарски“ („Reinventing Contemporary Standard Bulgarian“) од авторот Грејс Филдер (Grace Felder) (Универзитет во Аризона/University of Arizona).

Третиот панел, од првата сесија, заврши со рефератот на двајцата автори Тид Кал (Thede Kahl) и Некајсе Јоана (Nechiti Ioana) (Универзитет во Јена/University of Jena), насловен како: „Обратна јазична промена преку музички изведби. Портрети на музички

опстанок надвор од јазичната промена кај Бојашите во Унгарија, Бугарите во Романија и Украина и Калмиците во Русија“ („Reversing language shift through musical performances. Portraits of musical survival beyond language shift among the Boyash in Hungary, Bulgarians in Romania and Ukraine and Calmyk in Russia“).

Трудот насловен како „Дали банатскиот бугарски има шанса да биде обновен? Губење на јазикот и зачувување на банатскиот бугарски во Србија“ („Does Banat Bulgarian Have a Chance to Be Revived? The Language Loss and Preservation of Banat Bulgarian in Serbia“) од Мотоки Номачи (Motoki Nomachi) (Универзитет Хокаидо/Hokkaido University) го означил почетокот на четвртиот панел во оваа сесија.

Валентина Б. Аепири (Valentina B. Iepuri) и Доналд Л. Дајер (Donald L. Dyer) (Универзитет во Мисисипи/University of Mississippi) го изложија коавторскиот труд: „Продолжување на јазичните конфликти во Република Молдавија. Има ли светло на крајот од тунелот?“ („Continuing Language Conflicts in the Republic of Moldova. Is There Light at the End of the Tunnel?“).

Како трет по ред во овој панел беше презентираан трудот: „Правописните варијации во модерниот аромански“ („On Orthographic Variation in Modern Aromanian“) од Анџело Костанцо (Angelo Costanzo) (Универзитет Блумсбург во Пенсилванија/Bloomsburg University of Pennsylvania).

Том Пристли (Tom Priestly) (Универзитет во Алберта/University of Alberta), во продолжение, го презентираше трудот: „Влијанието на жената во задржувањето на словенечкиот малцински јазик“ („The influence of women on Slovenian minority language retention“).

Втората сесија од овој конференциски ден започна со трудот: „Одблиску: Новото црногорско кино и неговите литературни инспирации“ („In Close-Up: The New Montenegrin Cinema and its Literary Inspirations“) од авторот Гордана Црнковиќ (Gordana Crnković) (Универзитет во Вашингтон/University of Washington), кој беше првиот реферат од оваа сесија, а го означил почетокот на првиот панел.

Вториот реферат од овој панел: „Белградско будење: една антропологија на градот“ („Belgrade's Awakening: An Anthropology of the City“) беше изложен од Нада Петковиќ (Nada Petković) (Универзитет во Чикаго/University of Chicago).

Ангелина Илиева (Angelina Ilieva) (Универзитет во Чикаго/University of Chicago), пред присутните го изложи трудот насловен како: „Постструктуралистичка тага за божествениот јазик (и

што да се прави со машкоста): „Природен роман“ од Георги Господинов (1999, Бугарија)“ („A Post-Structuralist Longing for Divine Language (and what that has to do with masculinity): Georgi Gospodinov's Natural Novel (1999, Bulgaria)“) и го означи крајот на првиот панел.

Со Џинг Ке (Jing Ke) (Универзитет за надворешни студии во Пекинг/Beijing Foreign Studies University) и презентацијата на трудот: „Повеќеслојната алузија во „Палата од сонштата“ на И. Кадаре“ („The Multilayered Allusions in I. Kadare's The Palace of Dreams“) започна вториот панел од втората сесија.

Антје Постема (Antje Postema) (Универзитет во Чикаго/University of Chicago), во продолжение, го презентираше трудот: „Музејот е затворен: културното наследство и општествената меморија во повоена Босна“ („The Museum is Closed“: Cultural Heritage and Social Memory in Postwar Bosnia“).

„Фанатици, терористи, педофили“: моментални полемички концепти на албанските интелектуалци во спорот околу цивилизациската припадност“ („Fanatics, terrorists, pedophiles“: Current polemical concepts of Albanian intellectuals in the dispute over the civilization affiliation“) беше трудот претставен од Хенри Лудвиг (Henry Ludwig) (Универзитет Фридрих Шилер/Friedrich Schiller University).

„Декада на ромска инклузија и граѓанските права во САД: паралели на напредок и откажување“ („The Decade of Roma Inclusion and US Civil Rights: Parallels of Progress and Backpedaling“), изложен од Сани Рикер-Чанг (Sunnie Rucker-Chang) (Државен универзитет во Флорида/Florida State University) беше последниот реферат од овој панел.

Почетокот на четвртиот панел од втората сесија го означи презентирањето на трудот: „Македонските свети места како споделена вредност на различни религиозни традиции“ („Macedonian Sacred Places as a Shared Value of Different Religious Traditions“) од Драгица Поповска (Dragica Popovska) (Институт за национална историја, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“/Institute of National History, „SS Cyril and Methodius“ University).

По неа, следеше презентацијата: „Остатоци од митолошките верувања во колективната традиција на Словените“ („The Remains of Mythological Beliefs in the Collective Tradition of Slavic People“) од Софија Калесиќ-Ђуричковиќ (Sophia Kalesić-Đuričković) (Универзитет

на Долна Горица Подгорица, Црна Гора/University of Donja Gorica Podgorica, Montenegro).

Завршниот реферат од овој панел: „Иван Цанкар: Слика на уметникот во литературното дело од Словенија“ („Ivan Cankar: Figure of an Artist in the literary Work of Sloveni“) го изложи Аленка Џенстерле Долежал (Alenka Jensterle Doležal) (Карлов универзитет, Прага/Charles University, Prague) и воедно го означи крајот на тековниот конференциски ден.

Третиот и воедно последен ден од конференцијата започна со излагањето на коавторскиот труд на Мирјана Детелиќ (Mirjana Detelić) и Марија Илиќ (Marija Ilić) (Институт за балкански студии на Српската академија на науките и уметностите/Institute for Balkan Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts), насловено како: „Епска формула и топонимот *běljъ gordъ ’бел град’: од перспектива на дебата за именување на боите“ („Epic Formula and Toponym *běljъ gordъ ’white city’: From the Perspective of the Color Naming Debate“).

По нив, Камерон Гирвин (Cammerton Girvin) (Универзитет во Калифорнија, Беркли/University of California, Berkeley), пред присутните, го изложи трудот насловен како: „Што ја прави „народната“ песна? Фолклорни маркери во социјалистичките бугарски текстови за песни“ („What Makes a "Folk" Song? Folkloric Markers in Socialist Bulgarian Song Texts“).

„Случаи и статии во балканските јазици“ („Cases and articles in Balkan languages“), изложен од Хелмут Шалер (Helmut Schaller) (Универзитет Филипс во Марбург/Philipps University of Marburg) беше последниот реферат на конференцијата.

Во рамките на конференцијата, по вториот конференциски ден, беше организирана вечера и забава за учесниците, во присуство на оркестар кој изведуваше музички нумери од Балканот. Забавата беше посветена на пензионирањето на лингвистот и македонист Виктор Фридман, на когошто, од страна на колеги и соработници од повеќе универзитети, му беа упатени честитки за пензионирањето, искажани на повеќе јазици: македонски, српски, бугарски, кинески и др.

Драгица Поповска